

Äänihäiriöistä johtuvat sairauspoissaolot ja työkyky: Kohorttitutkimus Kunta10-aineistolla

Äänihäiriöiden ja työkyvyn yhteyttä on aiemmin tutkittu perustuen itsearviointiin ja poikkileikkausasetelmaan. Tarvetta on ollut objektiiviselle seurantatiedolle. Tavoitteena oli tutkia opettajien äänihäiriödiagnooseihin perustuvia sairauslomia ja niiden yhteyttä työkykyyn.

Tutkimus perustui Kunta10-opettaja-aineistoon ja siihen yksilötasolla linkattuihin rekisteritietoihin vuosilta 2000–2016. Äänihäiriöistä johtuvat sairauspoissaolo- ja sairaalahoitajakset saatiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rekistereistä ja sairauspoissaolotiedot ilman diagnoositietoja Kelan rekistereistä. Sukupuoli- ja ikätiedot saatiin työnantajien rekistereistä. Tutkimuskohorttiin otettiin mukaan ne Kunta10-kyselyyn vuonna 2000 vastanneet opettajat (luokanopettajat, aineenopettajat, erityisopettajat), jotka olivat osallistuneet Kunta10-tutkimukseen vähintään kaksi kertaa vuosina 2000-2016 (n = 3060). Heistä naisia oli 76,1 %. Osallistujien keski-ikä oli 42,9 vuotta. Tutkimuksesta suljettiin pois rehtorit tutkimusaineiston homogenisoimiseksi sekä ne vastaajat, joilla oli äänihäiriödiagnoosi tutkimuksen alkaessa vuonna 2000.

Äänihäiriödiagnooseihin perustuvia sairauspoissaoloja ilmeni otoksessa vain 29 kappaletta 16 vuoden aikana. Tämä on selkeästi ristiriidassa aiemmissä tutkimuksissa todettuihin itsearvioitujen äänihäiriöiden määrään. Työkyky heikkeni samaan aikaan äänihäiriöiden ilmaantuessa ja niistä johtuvien sairauspoissaolojaksojen lisääntyessä. Näiden tekijöiden välinen syy-yhteys jäi kuitenkin osoittamatta.

Tämä tutkimus oli tietojemme mukaan ensimmäinen äänihäiriöihin ja työkykyyn liittyvä rekisteritutkimus niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Äänihäiriöitä olisi hyvä nostaa näkyvämmiin esiin työelämässä, ja kiinnittää entistä enemmän huomiota hyvään ääniergonomiaan. Myös äänihäiriöiden diagnosointiin on tarpeen kiinnittää huomiota työterveyshuollossa, että äänihäiriöt tulevat näkyviksi. Samoin työntekijöitä on rohkaistava hakeutumaan lääkärin arvioon ääniongelmien kanssa.